

VEDTAGNE TEKSTER

P8_TA(2018)0446

Retsstatsprincippet i Rumænien

Europa-Parlamentets beslutning af 13. november 2018 om retssikkerhed i Rumænien (2018/2844(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til EU-traktaterne og særlig artikel 2, 3, 4, 6 og 7 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU),
- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK),
- der henviser til Rumæniens forfatning,
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 11. marts 2014 om en ny EU-retlig ramme for at styrke retsstatsprincippet (COM(2014)0158),
- der henviser til sin forhandling om demokrati og retfærdighed i Rumænien den 2. februar 2017,
- der henviser til sin forhandling om trusler mod retsstatsprincippet som følge af reformen af det rumænske retssystem den 7. februar 2018,
- der henviser til sin forhandling den 3. oktober 2018 om retsstatsprincippet i Rumænien,
- der henviser til drøftelserne den 1. oktober 2018 med Kommissionens første næstformand, Frans Timmermans, i Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender,
- der henviser til høringen den 22. marts 2017 i Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender om demokrati og retfærdighed i Rumænien,
- der henviser til den fælles erklæring af 24. januar 2018 fra Kommissionens formand Jean-Claude Juncker og første næstformand Frans Timmermans om den seneste udvikling i Rumænien,
- der henviser til Venedigkommissionens fælles udtalelse af 16. marts 2018 om Rumæniens lovforslag nr. 140/2017 om ændring af regeringsbekendtgørelse nr. 26/2000

om foreninger og fonde,

- der henviser til Venedigkommissionens udtalelse af 20. oktober 2018 om ændringer til Rumæniens lov nr. 303/2004 om dommeres og anklageres statut, lov nr. 304/2004 om retslig organisation og lov nr. 317/2004 om det øverste retsråd,
 - der henviser til Venedigkommissionens udtalelse af 20. oktober 2018 om ændringer af Rumæniens straffelov og strafferetsplejelov, som også berører lov nr. 78/2000 om forebyggelse og afsløring af samt sanktioner imod korruption og lov nr. 304/2004 om retlig organisation,
 - der henviser til ad hoc-rapporten om Rumænien af 11. april 2018 fra Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (GRECO),
 - der henviser til Kommissionens rapport af 15. november 2017 som led i mekanismen for samarbejde og kontrol om fremskridt i Rumænien,
 - der henviser til, at det rumænske parlament i december 2017 vedtog tre love om reform af retsvæsenet i december 2017, som ændrer lov nr. 303/2004 om dommeres og anklageres statut, lov nr. 304/2004 om retslig organisation og lov nr. 317/2004 om det øverste retsråd; der henviser til vedtagelsen af ændringer af straffeloven i juni 2018 og af strafferetsplejeloven i juli 2018,
 - der henviser til resolution 2226/2018 og henstilling 2134/2018 fra Europarådets Parlamentariske Forsamling (PACE),
 - der henviser til den rumænske forfatningsdomstols afgørelse af 20. oktober 2018 om, at 64 af de 96 ændringer af strafferetsplejeloven er forfatningsstridige; der henviser til forfatningsdomstolens erklæring af 25. oktober 2018 om, at 30 af ændringerne af straffeloven er uforenelige med forfatningen,
 - der henviser til de gentagne masseprotester siden januar 2017 imod korruption og for retsstatsprincippet, herunder "Diaspora at Home"-masseprotesten den 10. august 2018 i Bukarest, som resulterede i, at hundredvis af mennesker havde behov for lægebehandling som følge af voldelig indgriben fra politiets side,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 123, stk. 2,
- A. der henviser til, at Den Europæiske Union bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, og til, at dette er medlemsstaternes fælles værdigrundlag i et samfund præget af pluralisme, ikke-forskelsbehandling, tolerance, retfærdighed, solidaritet og ligestilling mellem kvinder og mænd (artikel 2 TEU);
- B. der henviser til artikel 6, stk. 3, i TEU, der fastslår, at de grundlæggende rettigheder, som er garanteret ved EMRK, og som følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, udgør generelle principper i EU-retten;
- C. der henviser til, at EU baserer sit virke på en formodning om og gensidig tillid til, at medlemsstaterne overholder de demokratiske spilleregler, retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder, som er nedfældet i EMRK og chartret om grundlæggende

rettigheder;

- D. der henviser til, at retsvæsenets uafhængighed er nedfældet i artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder og i artikel 6 i EMRK og ligeledes er et centralt krav i det demokratiske princip om magtens tredeling;
- E. der henviser til, at Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (GRECO) i sin rapport om Rumænien fra april 2018 gav udtryk for alvorlig bekymring over visse aspekter af lovene om dommeres og anklageres status, om retsorganisationen og det øverste retsråd, som er vedtaget af det rumænske parlament, samt om udkast til ændringer af straffelovgivningen; der henviser til, at GRECO sætter spørgsmålstejn ved lovgivningsprocessen, frygter konsekvenserne for retsvæsenets uafhængighed og påpeger, at foreligger en implicit overtrædelse af standarderne for bekæmpelse af korruption;
- F. der henviser til, at Venedigkommissionen i sin udtalelse nr. 924/2018 af 20. oktober 2018, som begrænsede sig til "visse særligt kontroversielle aspekter af udkastene", konkluderede, at der, selvom der var foretaget en række positive forbedringer af udkastene som følge af kritik og en række afgørelser fra forfatningsdomstolen, var indført nogle vigtige aspekter ved de tre udkast, som kunne føre til, at der blev lagt pres på dommere og anklagere og i sidste ende undergrave retsvæsenets og dets medlemmers uafhængighed og – i kombination med ordninger for tidlig pensionering – dets effektivitet og dets kvalitet, hvilket ville få negative følger for bekæmpelsen af korruption, idet det ansås for sandsynligt, at disse aspekter ville undergrave offentlighedens tillid til retsvæsenet¹;
- G. der henviser til, at Venedigkommissionen i sin udtalelse nr. 930/2018 af 20. oktober 2018 konkluderede, at det var nødvendigt og passende, at det rumænske parlament gennemførte en reform af de strafferetlige regler med henblik på at gennemføre forfatningsdomstolens afgørelser og de relevante EU-direktiver, og at mange af ændringerne i alvorlig grad ville forringe effektiviteten af det rumænske strafferetssystem i kampen mod forskellige former for kriminalitet, herunder korruptionsrelaterede lovovertrædelser, voldelige forbrydelser og organiseret kriminalitet²;
- H. der henviser til, at Venedigkommissionen i sin fælles udtalelse nr. 914/2018 af 16. marts 2018 udtrykte tilfredshed med, at initiativtagerne til lovudkastet under møderne i Bukarest havde tilkendegivet, at de er rede til at ændre lovforslaget på flere områder, og opfordrede de rumænske myndigheder til at tage dens vigtigste henstillinger op til overvejelse, nemlig at de nye indberetnings- og offentliggørelseskrav, der er fastsat i lovforslaget, herunder sanktionerne med standsning af aktiviteter og opløsning i tilfælde af, at loven ikke overholdes, er klart unødvendige og uforholdsmæssige og bør ophæves, og at den detaljerede offentliggørelse af regnskaber hver sjette måned og angivelse af indtægtskilden uanset beløbet, kombineret med sanktionen med opløsning, vil lægge en dæmper på civilsamfundet og være i strid med foreningsfriheden og retten

¹ Venedigkommissionens udtalelse nr. 924/2018 af 20. oktober 2018 (CDL-AD(2018)017).

² Venedigkommissionens udtalelse nr. 930/2018 af 20. oktober 2018 (CDL-AD(2018)021).

til respekt for privatlivet¹;

- I. der henviser til, at Europarådets Parlamentariske Forsamling har opfordret Rumænien til at forkaste de nyligt fremsatte lovforslag om indførelse af yderligere forpligtelser for NGO'er til finansiel rapportering, til at ændre dem i overensstemmelse med henstillingerne fra Venedigkommissionen og Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE/ODIHR) og til at gøre dem til genstand for en bred offentlig høring inden vedtagelsen²;
- J. der henviser til, at Kommissionen den 19. juli 2018 indbragte Rumænien for Den Europæiske Unions Domstol for ikke at have indarbejdet det fjerde direktiv om bekæmpelse af hvidvaskning af penge i national ret; der henviser til, at det rumænske parlament den 24. oktober 2018 vedtog lovforslaget om bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme;
- K. der henviser til, at der foregår en debat om den rumænske efterretningstjenestes (SRI) rolle og dens påståede indblanding i det rumænske retsvæsens aktiviteter, hvilket rejser spørgsmål om denne indblandings mulige omfang og hvilke metoder, den foregår efter; der henviser til, at Venedigkommissionen i sin udtalelse af 20. oktober 2018 konkluderer, at en grundig gennemgang af retsreglerne om kontrol med efterretningstjenesterne synes nødvendig;
- L. der henviser til, at der i maj 2016 blev indledt et andragende om revision af den rumænske forfatning med henblik på at begrænse definitionen af familie til et ægteskab mellem en mand og en kvinde; der henviser til, at adskillige menneskerettighedsgrupper har udtrykt bekymring for, at forslaget kunne føre til en overtrædelse af de internationale menneskerettighedsstandarder og øge den homofobiske forskelsbehandling i Rumænien; der henviser til, at revisionen blev godkendt i parlamentet med et flertal på to tredjedele; der henviser til, at folkeafstemningen om spørgsmålet ikke nåede op på den krævede valgdeltagelse på 30 %;
- M. der henviser til, at Rumænien er nr. 25 ud af de 28 EU-medlemsstater for så vidt angår lovgivning, hadefuld tale og forskelsbehandling af LGBTI-personer i henhold til den årlige undersøgelse af menneskerettighedssituationen for LGBTI-personer i Europa 2018, som blev offentliggjort af den europæiske afdeling af den internationale sammenslutning af lesbiske og bøsser (ILGA-Europe);
- N. der henviser til, at Den Europæiske Union er forpligtet til at respektere mediernes frihed og pluralisme samt informations- og ytringsfriheden; der henviser til, at whistleblowing er en væsentlig del af undersøgende journalistik og pressefrihed, og at whistleblowere i henhold til Kommissionens meddelelse af 23. april 2018 om styrkelse af beskyttelsen af whistleblowere på EU-plan (COM(2018)0214) i de fleste medlemsstater kun er beskyttet i meget begrænsede situationer; der henviser til, at mediernes funktion som offentlig overvågningsinstans er en afgørende forudsætning for at opretholde disse

¹ Venedigkommissionens fælles udtalelse nr. 914/2018 af 16. marts 2018 (CDL-AD(2018)004).

² Resolution 2226/2018 og henstilling 2134/2018 fra Europarådets Parlamentariske Forsamling.

rettigheder og beskytte alle andre grundlæggende rettigheder;

- O. der henviser til, at Journalister uden Grænser har henledt opmærksomheden på forsøgene på at omdanne de rumænske medier til politiske propagandaredskaber og har givet udtryk for bekymring over den politiske censur i medierne¹;
- P. der henviser til, at det i artikel 12 i chartret om grundlæggende rettigheder er fastsat, at enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed på alle niveauer, navnlig i forbindelse med politiske, faglige og civile spørgsmål;
- Q. der henviser til, at rapporterne om voldelige indgreb fra det rumænske politiske side under demonstrationerne den 10. august 2018 har givet anledning til alvorlig bekymring med hensyn til magtanvendelse og krænkelse af demonstranternes grundlæggende rettigheder, hvilket har ført til igangværende undersøgelser af de rumænske retshåndhævende myndigheder;
- R. der henviser til, at korruption fortsat er en udfordring i EU; der henviser til, at arten og omfanget af korruption kan variere fra den ene medlemsstat til den anden, men at den skader EU som helhed og dets økonomi og samfund, hæmmer den økonomiske udvikling, undergraver demokratiet og skader retsstatsprincippet;
- S. der henviser til, at chefanklageren ved det nationale antikorrupsionsdirektorat (DNA) blev fjernet fra embedet den 9. juli 2018 i strid med dommerådets udtalelse efter en afgørelse fra forfatningsdomstolen om begrænsning af præsidentens beføjelser; der henviser til, at Venedigkommissionen i sin udtalelse af 20. oktober 2018 anførte, at det ville være vigtigt at styrke anklagernes uafhængighed og bevare og øge den rolle, som institutioner såsom præsidenten og CSM (det øverste retsråd) spiller, og som er i stand til at danne modvægt mod (justits-)ministerens indflydelse; der henviser til, at justitsministeren den 24. oktober 2018 krævede afskedigelse af den offentlige anklager, idet han beskyldte ham for at overskride sine beføjelser;
- 1. understreger, at det er af grundlæggende betydning at garantere, at de fælles europæiske værdier, der er opregnet i artikel 2 i TEU, bliver opretholdt fuldt ud, og at de grundlæggende rettigheder som fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder garanteres;
- 2. er dybt bekymret over den nyudformede lovgivning vedrørende den rumænske lovgivning om retsvæsen og strafferet, navnlig hvad angår dens potentiale til strukturelt at undergrave retsvæsenets uafhængighed og kapaciteten til effektivt at bekæmpe korruption i Rumænien, samt til at svække retsstatsprincippet;
- 3. fordømmer politiets voldelige og uforholdsmæssige indgriben under protesterne i Bukarest i august 2018; opfordrer de rumænske myndigheder til at sikre en gennemsigtig, upartisk og effektiv undersøgelse af uropolitiets handlinger;
- 4. opfordrer de rumænske myndigheder til at indføre sikkerhedsforanstaltninger for at sikre et gennemsigtigt og retligt grundlag for ethvert institutionelt samarbejde og undgå enhver form for indblanding, der omgår systemet med gensidig kontrol; opfordrer til, at den parlamentariske kontrol med efterretningstjenesterne styrkes;

¹ <https://rsf.org/en/romania>

5. opfordrer indtrængende de rumænske myndigheder til at imødegå enhver foranstaltning, der kan afkriminalisere bestikkelse i kontoret, og til at anvende den nationale strategi til bekæmpelse af korruption;
6. henstiller kraftigt, at lovgivningen om NGO'ers finansiering, organisation og funktion tages op til fornyet overvejelse med hensyn til dens potentielt truende indvirkning på civilsamfundet og dens uforenelighed med princippet om foreningsfrihed og retten til privatlivets fred; mener, at den fuldt ud bør bringes i overensstemmelse med EU's rammer;
7. opfordrer indtrængende det rumænske parlament og den rumænske regering til fuldt ud at gennemføre alle henstillinger fra Kommissionen, GRECO og Venedigkommissionen, og til at afholde sig fra at gennemføre reformer, som vil bringe respekten for retsstatsprincippet og navnlig domstolenes uafhængighed i fare; opfordrer indtrængende til, at der fortsat samarbejdes med civilsamfundet, og understreger behovet for at tage fat på ovennævnte spørgsmål på grundlag af en gennemsigtig og inklusiv proces; opfordrer til, at der proaktivt indhentes en vurdering fra Venedigkommissionen af planlagte lovgivningsmæssige foranstaltninger, inden de godkendes endeligt;
8. opfordrer de rumænske myndigheder til at samarbejde med Kommissionen i overensstemmelse med princippet om loyalt samarbejde som fastsat i traktaten;
9. beklager atter, at Kommissionen har besluttet ikke at offentliggøre EU's antikorrupsionsrapport for 2017, og opfordrer den indtrængende til omgående at genoptage sin årlige overvågning om korrupsionsbekæmpelse i alle medlemsstater; opfordrer Kommissionen til at udvikle et system med strenge indikatorer og let anvendelige, ensartede kriterier til måling af korrupsionsniveauet i medlemsstaterne og til at evaluere deres politikker til bekæmpelse af korruption, på linje med Parlamentets beslutning af 8. marts 2016 om årsrapporten for 2014 om beskyttelse af Den Europæiske Unions finansielle interesser¹;
10. slår kraftigt til lyd for en regelmæssig, systematisk og objektiv overvågning og dialog, der involverer alle medlemsstater, med henblik på at sikre overholdelsen af EU's grundlæggende værdier som demokrati, grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet, hvor Rådet, Kommissionen og Parlamentet er involveret, således som det fremhæves i Parlamentets beslutning af 25. oktober 2016 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder (DRF-pagten)²; gentager, at denne mekanisme bør bestå af en årlig rapport med landespecifikke henstillinger³;
11. opfordrer Kommissionen til som traktaternes vogter at overvåge opfølgningen på de rumænske myndigheders henstillinger og samtidig fortsat tilbyde Rumænien fuld støtte til at finde passende løsninger;
12. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Kommissionen og Rådet samt til

¹ EUT C 50 af 9.2.2018, s. 2.

² EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.

³ Se også: Europa-Parlamentets beslutning af 13. december 2016 om situationen for de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2015 (EUT C 238 af 6.7.2018, s. 2).

medlemsstaternes regeringer og parlamenter og Rumæniens præsident.